

Taina Vallander

11.12.2020

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntöne 10.11.2020, ”Hankkeen VM005:00/2020 lausunto”.

Lausuntopyyntö luonnoksesta veronumeromenettelyn laajentamista koskevaksi hallituksen esitykseksi

STTK ry kiittää mahdollisuudesta päästä lausumaan hallituksen esityksestä veronumeron käytön laajentamista.

Veronumerosta ja rakennusalan veronumerorekisteristä annettuun lakiin tehtävä menettelyn soveltamisalan laajentaminen koskisi lakimuutosten jälkeen rakennusalan lisäksi myös telakka-alaa ja lain nimike muuttuisi veronumerosta ja veronumerorekisteristä annetuksi laiksi. Lisäksi työturvallisuuslain velvollisuudet rakennustyömaalla työskentelevän henkilön tunnisteesta ja luettelon pitämistä yhteisellä työmaalla työskentelevistä laajenisivat koskemaan myös telakka-aluetta.

STTK kanta veronumeron laajentamiseen

STTK pitää tärkeänä, että hallitusohjelmassa linjattu tavoite veronumeron käytön laajentamisesta etenee suunnitellusti. Rakennusosalta kertyneet kokemukset veronumeron käytöstä ovat olleet myönteisiä ja käytännön laajentaminen muille aloille on perusteltua.

Veronumeron käytön laajentaminen on kirjattu myös valtioneuvoston harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmaan 2020-2023, jossa pyritään edistämään konkreettisia, toimiviksi havaittuja keinoja harmaan talouden ja talousrikollisuuden ennaltaehkäisemiseksi.

Lain soveltamisala

Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite veronumeron käyttöönoton laajentamisesta kuluvalle hallituskaudella. Hallitusohjelmassa on telakka-alan lisäksi mainittu esimerkkinä matkailu- ja ravitsemusalat. Hallituskauden aikana nousseet työvoiman hyväksikäyttöön ja harmaaseen talouteen liittyvät esimerkit ovat koskeneet myös

Taina Vallander

11.12.2020

kiinteistöalaa. STTK pitää tarkoituksenmukaisena, että veronumeron käyttöönottoa laajennettaisiin telakka-alan lisäksi myös muille tiedossaoleville ongelma-aloille, vähintään hallitusohjelmassa määritellyssä laajuudessa.

Veronumeromenettelyn laajentamista eri toimialoille on selvitetty edellisen hallituksen kaudella sekä vuonna 2019 valmistuneessa selvityksessä. Esimerkiksi verohallinnon tekemässä selvityksessä tarkasteltiin veronumeron käytön vaikutuksia pimeän työvoiman käyttöön sekä yritysten hallinnolliseen taakkaan. Selvitysten valossa yritysten hallinnollista taakkaa voidaan pitää varsin kohtuullisina ja ennaltaehkäiseviä vaikutuksia pimeän työvoiman käyttöön merkittävinä. Harmaan talouden torjunnalla on myös merkittävä kilpailuympäristöä tervehdyttävä vaikutus, jota voidaan pitää alan sisäisen yritystoiminnan kehittämisen näkökulmasta tärkeänä positiivisena vaikutuksena.

Ilmoittamismenettely

Rakennusalan veronumeromenettely on ollut keskeinen askel alan harmaan talouden ja työntekijöiden työoikeuksien toteutumisen varmistamisessa. Toinen yhtä olennainen säännös rakennusalan verovalvonnassa ovat olleet vuonna 2014 voimaan tulleet työnantajan ilmoittamismenettelyä koskevat säännökset.

Säännösten nojalla rakennusalan pääurakoitsijoita on veloitettu ilmoittamaan kuukausittain työmaalla toimivat aliurakoitsijat. Aliurakoitsijoita taas on koskenut ilmoitusvelvollisuus palveluksessaan työskentelevistä työntekijöistä. Veronumeromenettelyn tavoitteena oli varmistaa se, että jokainen yhteiselle rakennustyömaalle työskentelemään tuleva on Verohallinnon rekisterissä ennen työn teon alkua. Ilman laissa säädettyä ilmoitusvelvoitetta veronumerorekisterin ajantasaisuutta on lähes mahdoton varmistaa.

STTK katsoo, että tällä koko alihankintaketjua koskevalla kattavalla ilmoitusvelvollisuudella on ollut merkittävä harmaan talouden torjuntaa tehostava vaikutus rakennusosalalla. Pelkän veronumeron käyttöönotto olisi tuskin tuottanut yhtä kattavia tuloksia verovalvonnan tai työntekijöiden oikeuksien toteutumisessa.

Ilmoitusvelvollisuutta voidaankin pitää keskeisenä koko veronumeron käyttöönoton toimivuutta käytännön tasolla lisänneenä elementtinä. Ilman ilmoitusvelvollisuutta veronumeron käytön valvonta olisi todennäköisesti edellyttänyt nykyistä laajempaa valvontaresurssien lisäämistä, jääden silti nykymallia tehottomammaksi. Ilmoitusvelvollisuudella on ollut kattavasti koko alan toimintakulttuuria tervehdyttävä ja harmaata taloutta ehkäisevä vaikutus.

Taina Vallander

11.12.2020

Lausunnon kohteena olevassa lakiesityksessä ilmoitusvelvollisuutta ei olla laajentamassa telakka-alalle, vaan lakimuutokset koskevat ainoastaan työntekijäkohtaisen veronumeron käyttöönottoa ja esillä pitämistä telakka-alueella. STTK pitää ilmoitusvelvollisuuden poisjättämistä suurena puutteena valmistelussa. Telakka-alueen päätoimijoiden vastuuttaminen telakka-alueella tehtävän työn ja toiminnan lainmukaisuudesta on välttämätöntä harmaan talouden kitkemiseksi. Yhtä välttämätöntä on kaikkien alueella toimivien alihankkijoiden vastuuttaminen oman henkilöstönsä osalta, verohallinnon rekisteritietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi ja valvonnan edellytysten tehostamiseksi.

STTK ry

Lisätietoja

Taina Vallander, johtaja
taina.vallander@sttk.fi
040 1841 464